

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Przewodniczący
Andrzej Jakubiak

Warszawa, 2014-01-28

DBS/DBS_W6 /708/3/2/2013

Zarząd
Spółdzielczej Kasy
Oszczędnościowo-Kredytowej
(wg rozdzielnika)

Na podstawie analizy przekazywanych przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe (dalej: „kasy”) danych sprawozdawczych oraz w wyniku prowadzonych przez Komisję Nadzoru Finansowego (dalej: „Komisja”) działań nadzorczych, zidentyfikowane zostały zjawiska, których wpływ na funkcjonowanie kas - w opinii Komisji - należy ocenić jako mogący mieć negatywny wpływ na stabilność finansową kas, prawidłowość prowadzonej przez kasy działalności finansowej, bezpieczeństwo środków pieniężnych zgromadzonych w kasach oraz zgodności działalności kas z przepisami ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. *o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych* (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1450 z późn. zm.; dalej: „ustawa o skok”). Zjawiska te dotyczą w szczególności kwestii powierzania przez kasy wykonywania niektórych czynności innym podmiotom na podstawie przepisów art. 9a-9d ustawy o skok (outsourcing).

W związku z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 19 kwietnia 2013 r. *o zmianie ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2013 r., poz. 613, dalej jako „ustawa nowelizująca”), od dnia 12 czerwca 2013 r. na podstawie art. 9a-9d ustawy o skok kasa może, w drodze umowy agencyjnej, powierzyć przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu pośrednictwo w zawieraniu i zmianie umów o wykonywanie czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1 tej ustawy (gromadzenie środków pieniężnych wyłącznie swoich członków, udzielanie im pożyczek i kredytów, przeprowadzanie na ich zlecenie rozliczeń finansowych oraz pośredniczenie przy zawieraniu umów ubezpieczenia na zasadach określonych w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym) – art. 9a ust. 1 ustawy o skok. Na podstawie art. 9b tej samej ustawy kasa może ponadto, również od 12 czerwca 2013 r., w drodze umowy zawartej w formie pisemnej, powierzyć przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu wykonywanie czynności faktycznych związanych z wykonywaniem czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1 tej ustawy. Zgodnie z art. 9c ustawy o skok, powierzenie wykonywania czynności, o którym mowa w art. 9a i art. 9b, nie może obejmować:

- 1) zarządzania kasą w rozumieniu art. 48 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze, a w szczególności zarządzania ryzykiem związanym z prowadzeniem działalności kasy, w tym zarządzania aktywami i pasywami, dokonywania oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego;
- 2) funkcji kontroli wewnętrznej w kasie.

W myśl przepisu art. 8 ustawy nowelizującej, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, które przed dniem jej wejścia w życie (a więc przed 12 czerwca 2013 r.) powierzyły przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu w drodze umowy wykonywanie czynności pośrednictwa w zawieraniu i zmianie umowy o wykonywanie czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o skok, są obowiązane dostosować działalność w tym zakresie do wymagań określonych w art. 9a-9d ustawy o skok w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy nowelizującej.

Kasy, które w drodze umowy powierzyły po dniu 12 czerwca 2013 r. przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu wykonywanie czynności, o których mowa w art. 9a i art. 9b ustawy o skok, powinny stosować bezwzględnie obowiązujące przepisy art. 9a-9d tej ustawy.

Jednocześnie, w wyniku prowadzonych działań nadzorczych stwierdzono w działalności kas zawieranie licznych umów o powierzenie wykonywania czynności, o których mowa w art. 9a lub w art. 9b ustawy o skok (dalej: „umowy outsourcingowe”), o kluczowym znaczeniu dla ich działalności operacyjnej i biznesowej. Komisja z niepokojem odbiera zjawisko tak dalece idącego uzależnienia kluczowych obszarów działalności kas od przedsiębiorców - usługodawców zewnętrznych. Należy zaznaczyć, że w przypadku niektórych kas ponad 90% czynności kasy jest wykonywane przez przedsiębiorców - podmioty zewnętrzne, co powoduje, że skala powierzenia praktycznie uniemożliwia tym kasom zarządzanie aktywami i pasywami, kreowanie polityki produktowej czy restrukturyzację ich wiarygodności. Taka sytuacja powoduje, że proces zarządzania ryzykiem tych kas niedostosowany jest do skali i specyfiki prowadzonej działalności.

Równocześnie, doprowadzenie do sytuacji, w której kasa pozbawiona zostaje wpływu na kluczowe procesy jej działalności i funkcjonowania, stanowi dowód podstawowego niezrozumienia zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania kasą, bezpiecznego zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, braku właściwej oceny profilu podejmowanego ryzyka oraz powstałych zagrożeń. Ponadto, niejednokrotnie zawarte przez kasy umowy są niezgodne z przepisami art. 9a-9d ustawy o skok oraz wpływają niekorzystnie na ostrożne i stabilne zarządzanie kasą. Dodatkowo, zawarcie tych umów nie jest poparte stosowną analizą oceny ryzyka związanego z powierzaniem czynności przedsiębiorcom-podmiotom zewnętrznym, odpowiednich procedur regulujących ten proces, czy wreszcie rachunkiem ekonomicznym uzasadniającym podjęcie decyzji w tej sprawie.

Komisja dostrzega i zwraca uwagę na niekorzystne warunki zawieranych przez kasy umów outsourcingowych w wielu przypadkach. Z analizy umów zawartych przez niektóre kasy wynika, że mają one długoterminowy charakter, a odstąpienie od nich obwarowane jest koniecznością poniesienia przez kasy wysokich kosztów związanych z karami umownymi. Konieczność dostosowania działalności kas w zakresie powierzania wykonywania niektórych czynności przedsiębiorcom-podmiotom zewnętrznym do przepisów znowelizowanej ustawy o skok rodzi w związku z tym potencjalne ryzyko poniesienia przez kasę wysokich kosztów związanych ze zmianą albo rozwiązaniem umów outsourcingowych w przypadku, gdy działalność kasy w powierzonym zakresie nie odpowiada wymaganiom z art.9a-9d ustawy o skok lub zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 9a ust. 4 tej ustawy.

Komisja wskazuje, że opisane wyżej działania kas są oceniane negatywnie jako mające lub mogące mieć niekorzystny wpływ na ich stabilność finansową, prawidłowość prowadzonej przez kasy działalności finansowej, bezpieczeństwo środków pieniężnych zgromadzonych w kasach oraz zgodności działalności kas z przepisami ustawy. W związku z powyższym, w ocenie Komisji wskazana jest jak najszybsza weryfikacja prowadzonej przez kasy działalności pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz wprowadzenia stosownych zmian w przypadku stwierdzenia niezgodności.

Jednocześnie Komisja stwierdza, że wiele spośród kas nie podejmuje działań, które prowadziłyby do dostosowania zawartych umów outsourcingowych do wymagań określonych przepisami art. 9a–9d ustawy o skok w zakresie powierzania wykonywania niektórych czynności przedsiębiorcom-podmiotom zewnętrznym.

Podkreślenia wymaga w tym kontekście, że Komisja - w ramach nadzoru sprawowanego nad kasami na podstawie przepisów ustawy o skok - posiada nie tylko możliwość weryfikacji wypełniania przez kasy wspomnianego wyżej obowiązku w drodze wykonywanych w kasach czynności kontrolnych, ale także została wyposażona przez ustawodawcę w kompetencje do nakazania kasie, w drodze decyzji, zmianę albo rozwiązanie umowy, na podstawie której powierza ona wykonywanie czynności, o których mowa w art. 9a ust. 1 i art. 9b ustawy o skok, jeżeli:

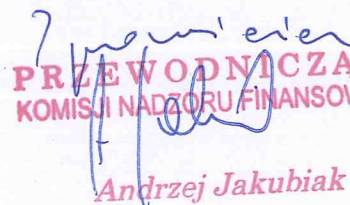
- 1) wykonanie umowy może zagrażać ostrożnemu i stabilnemu zarządzaniu kasą;
- 2) przedsiębiorca lub przedsiębiorca zagraniczny będący stroną umowy nie posiada wymaganych uprawnień niezbędnych do wykonywania tej umowy albo je utracił w trakcie obowiązywania umowy;
- 3) istnieje zagrożenie naruszenia tajemnicy prawnie chronionej;
- 4) w państwie, w którym powierzone czynności mają być albo są wykonywane, obowiązujące prawo uniemożliwia Komisji wykonywanie efektywnego nadzoru;
- 5) powierzenie wykonywania czynności mogłoby prowadzić do naruszenia przepisów prawa lub wpływać niekorzystnie na ostrożne i stabilne zarządzanie kasą lub możliwość wykonywania obowiązków przez biegłego rewidenta upoważnionego do badania sprawozdań finansowych kasy na podstawie zawartej z kasą umowy.

Biorąc pod uwagę powyższe, kierując się regułami ostrożnego działania, na podstawie art. 71 ust. 1 w związku z art. 61 ust. 1 ustawy o skok, Komisja zaleca kasie:

- 1) dokonanie przeglądu umów, o których mowa w art. 9a ust. 1 i w art. 9b ustawy o skok, pod kątem ich zgodności z art. 9a-9d ustawy o skok – w terminie do 31 marca 2014 r.;
- 2) przekazanie Komisji informacji o wynikach dokonanego przeglądu umów, o których mowa w art. 9a ust. 1 i w art. 9b ustawy o skok, pod kątem ich zgodności z art. 9a-9d ustawy o skok – w terminie do 15 kwietnia 2014 r.;
- 3) opracowanie i przedstawienie Komisji harmonogramu dostosowania umów do wymagań, o których mowa w art. 9a-9d ustawy o skok – w terminie do 30 kwietnia 2014 r.

Do wiadomości:

Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa

PRZEWODNICZĄCY
KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Andrzej Jakubiak